

Grünen: Volwassen en vol zelfvertrouwen

Portret Bündnis 90/Die Grünen, Trittin en Göring-Eckardt

Achtergrond - 12 september 2013

Het ging lang goed met Bündnis 90/Die Grünen. Tot de zomer stond de partij stabiel op 15 procent en het leek erop dat de lijsttrekkers - de ervaren partij-ideoloog Jürgen Trittin en de veel burgerlijkere, christelijke Katrin Göring-Eckardt - het beste verkiezingsresultaat ooit zouden halen. Maar de laatste weken hebben de Groenen moeite zich positief te onderscheiden. De partij, die ook nog geplaagd wordt door een pedofilie-affaire, zakt steeds verder weg in de peilingen.

Tweehonderd dagen voor de verkiezingen begon Bündnis 90/Die Grünen met aftellen: elke dag gaf de partij op de *Abwählkalender* (de wegstemkalender) een nieuw argument tegen de regering van CDU/CSU en FDP. “Nog 198 dagen: wie een vrouwbeeld van eergisteren wil, wordt overmorgen weggestemd” Of: “Nog 197 dagen: Het is klein, geel en bijna overal al weggestemd”. Dit is een campagne van een partij met zelfvertrouwen - en lange tijd was daar ook alle reden voor.

Het ging goed met de Groenen. Sinds 2011 regeert de partij met minister-president Kretschmann in Baden-Württemberg voor het eerst in een deelstaat. SPD en Groenen bezitten na de verkiezingswinst in Nedersaksen in januari de meerderheid in de Bondsraad, de vertegenwoordiging van de deelstaten. En de partij zweefde tot de zomer in de peilingen stabiel rond de 15 procent - bijna 5 procent méér dan de uitslag bij de vorige Bondsdagverkiezingen. De laatste weken keldert Bündnis 90/Die Grünen echter in de peilingen. Anderhalve week voor de Duitsers naar de stembus gaan, is de partij teruggezakt tot 9 procent - en staat daarmee zelfs achter Die Linke.

Duurzame energie

De winst in Baden-Württemberg was mede te danken aan de grote publieke onvrede over het megaproject Stuttgart 21 - de miljarden kostende verbouwing van het hoofdstedelijke treinstation. Wat ook hielp is dat de idealen van de Groenen meer gemeengoed zijn geworden, nu Duitsland de *Energiewende*, de overgang naar duurzame energie, proclameert.

Tijdens de regeerperiode van Bündnis 90/Die Grünen op landelijke niveau, tussen

1998 en 2005, zette de toenmalige minister van Milieu Jürgen Trittin zich al in voor het geleidelijk, maar definitief sluiten van alle Duitse kerncentrales. Wat toen onhaalbaar bleek, wordt nu realiteit. Met de kernramp in Fukushima in 2011 als aanleiding besloot de regering-Merkel de winning van kernenergie per 2020 volledig te beëindigen.

Toch blijft duurzame energie een van de kernpunten van het partijprogramma waarop de partij zich op het congres van eind april heeft vastgelegd. Al vindt de inhoudelijke uitwerking daarvan nog plaats. De Groenen hebben basisdemocratie hoog in het vaandel. Dat betekent dat de gewone leden zoveel mogelijk meebeslissen. In het weekend van 8 en 9 juni vonden overal in het land lokale partijcongressen plaats waarbij gestemd wordt over de meest urgente thema's. Ook online konden de leden daarover meediscussiëren. Zo ontstond een lijst met [de negen belangrijkste onderwerpen](#) die de Groenen bij regeringsdeelname als eerste wil verwezenlijken: thema's die naast duurzame energie zijn samengevat onder de kopjes 'rechtvaardigheid' en 'moderne samenleving'.

Trittin en Göring-Eckardt

De idealen van de Groenen zijn gemeengoed geworden nu Duitsland de *Energiewende* proclameert, de overgang naar duurzame energie.

Trittin (58) is, net als vier jaar geleden, de mannelijke helft van het duo-lijsttrekkerschap waarmee de Groenen traditioneel de verkiezingen ingaan. Hij kan bogen op een lange loopbaan in de politiek. Als voormalig lid van de Kommunistischer Bund (KB) kwam Trittin begin jaren tachtig bij Die Grünen, waarna hij bestuurservaring opdeed als minister in Nedersaksen en in de rood-groene coalities onder bondskanselier Schröder.

Opvallend is de keuze voor Katrin Göring-Eckardt (46) als mede-lijsttrekker. Waar Trittin de activistische *Fundi*-vleugel van de partij tevreden moet stellen, heeft zij de taak de wat gematigdere *Realo*-vleugel af te dekken. Maar zelfs voor de gematigden is Göring-Eckardt even slikken. Niet alleen staat ze bekend als terughoudend en stil, ook profileert ze zich bewust als 'burgerlijk'. Dat vinden de Groenen doorgaans geen positieve kwalificatie. Burgerlijk, dat zijn de CDU en FDP, partijen immers die zichzelf te pas en te onpas zeggen te richten op *die bürgerliche Mitte*.

Haar jeugd bracht Göring-Eckardt door in de DDR, bij de socialistische jeugdvereniging FDJ. Later werd ze, net als Angela Merkel, lid van de beweging Demokratischer Aufbruch. Het opvallendste aan haar levensloop is de strijd voor

vrouwenemancipatie en groene idealen aan de ene kant, en haar engagement binnen de kerkelijke beweging aan de andere kant. Voordat ze lijsttrekker van Bündnis90/Die Grünen werd, was ze voorzitter van de synode van de Evangelische Kerk in Duitsland. Ze zegt elke dag een bijbelvers te lezen.

Volwassen partij

Dat iemand met het profiel van Göring-Eckardt de Grünen aanvoert in de verkiezingsstrijd, illustreert ook de volwassenwording van de partij, die ooit als linkse rebellenclub de gevestigde politiek wakker schudde. Haar lijsttrekkerschap moest een samenwerking met de CDU/CSU dichterbij brengen. Tegelijk blijkt die keuze voor Göring-Eckardt aan het einde van de verkiezingscampagne geen gelukkige. Ze heeft een tamelijk onzichtbare campagne gevoerd, het is voornamelijk Trittin die het groene verhaal te pas en te onpas in de media komt uitleggen.

Met Trittin, die graag nog eens minister van Financien zou worden, is het sociale beleid tot het centrale groene verkiezingsthema gepromoveerd. De Grünen hebben op dat terrein ambitieuze plannen die onder andere belastingverhoging voor de hogere inkomens en de afschaffing van de *Ehegattessplittung* omvatten. Maar het lukt de partij slecht hiermee te scoren. Het technisch-financiële verhaal dat Trittin te pas en te onpas in tv-programma's verkondigt, staat ver af van de ideologische motieven van veel traditionele Grünen-stemmers. Bovendien worden op de korte termijn onvermijdelijk veel bevolkingsgroepen door de plannen van de Grünen in hun portemonnee geraakt.

Daarbij komt nog eens dat juist Trittin de laatste weken van de campagne onder vuur ligt. De Grünen worden sinds de zomer achtervolgd door een pedofilie-schandaal: de partij zou seks tussen volwassenen en minderjarigen in de jaren zeventig en tachtig hebben goedgekeurd. Ook Trittin werd met de affaire in verband gebracht, nadat zijn handtekening werd gevonden onder een verkiezingsprogramma waarin werd opgeroepen pedofilie uit het strafrecht te halen. Trittin heeft onverbloemd afstand genomen van zijn vroegere standpunten, maar het schandaal komt voor zijn partij en hem persoonlijk op een uiterst onhandig tijdpunt.

Zo lijken de Grünen te vroeg te hebben gepiekt. Hun historische hoogtepunt in de peilingen slinkt haast per dag. Het is nog maar de vraag of ze hun uitstekende uitslag van vier jaar geleden op 22 september nog wel kunnen evenaren.

Artikel: <https://duitslandinstituut.nl/artikel/3120/grunen-volwassen-en-vol-zelfvertrouwen>